

DIGITAL COMPETENCE AS A FACTOR IN ENHANCING THE PEDAGOGICAL MASTERY OF A HIGHER EDUCATION INSTITUTION EDUCATOR

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Tetiana Larina¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-672-0-31>

Сучасний освітній процес спрямовує педагогічну діяльність викладача закладу вищої освіти до використання актуальних методів навчання, що вимагають цифрових компетенцій та критичного мислення, з метою якісного досягнення освітніх цілей. Інформаційна грамотність в контексті цифрової педагогіки є підґрунтям щодо формування цифрової компетентності викладача і актуалізує аспект підвищення його педагогічної майстерності в сучасних умовах трансформації освіти.

Розвиток цифрової компетентності педагога є одним із ключових питань освіти, що пов'язані з викликами сучасного інформаційного суспільства і швидкоплинними технічними й технологічними процесами [3, с. 34].

Викладач повинен стрімко опановувати цифрові освітні ресурси, використовувати в організації освітнього процесу та викладанні навчальних дисциплін, застосовувати при генеруванні, обробці та поданні інформації, при розробці, перевірці та діагностиці рівня виконання завдань здобувачами, дотримуватись академічної доброчесності [1, с. 110].

Стрімкий прогрес цифрових технологій і нові вимоги суспільства потребують від педагога постійного вдосконалення цифрових компетентностей [3, с. 41].

Викладачі в сучасних умовах повинні швидко адаптуватись до інновацій і змін, володіти цифровими освітніми ресурсами, цифровими технологіями та інструментами, і поряд з тим, мати високі моральні якості, володіти емоційним інтелектом, навичками комунікацій, спільної взаємодії [1, с. 110].

Показником педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти є його педагогічна компетентність, що є інтеграцією досвіду,

¹ Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University, Ukraine

теоретичних знань, практичних умінь і важливих для педагога особистісних якостей. Як її змістові компоненти можна виокремити критичність мислення, потребу в самовдосконаленні, схильність до творчості, любов до професії [2, с. 115].

Запорукою ефективною професійної діяльності викладача з метою підвищення педагогічної майстерності в умовах цифровізації освіти є формування цифрової компетентності.

Поняття «цифрова компетентність» охоплює навички роботи в цифровому середовищі (провідна ознака цифрової грамотності) й містить соціокультурну складову (нові практики цифрової культури з відповідними ціннісними орієнтирами та особистісним досвідом) [3, с. 37].

Цифрова компетентність викладача – це володіння цифровими технологіями, здатність їх застосування у професійній діяльності для організації освітнього процесу, розробки навчально-методичного забезпечення, викладання навчальних дисциплін, науково-дослідницької діяльності та в повсякденному житті [1, с. 111].

У структурі цифрової компетентності виділяються такі підкомпетентності: інформаційна (навички опрацювання інформації), технологічна (навички роботи з технічними пристроями та програмним забезпеченням), дидактико-методична (розуміння ролі цифрових технологій в освіті та їхніх дидактичних можливостей), мотиваційна (потреби у використанні цифрових технологій у професійно-педагогічній діяльності), культура кібербезпеки (безпека суб'єктів освітнього процесу в цифровому просторі, змісту та засобів навчання) [4, с. 31].

Педагогічна майстерність як інтегративна якість особистості, яка є основою професіоналізму викладача, передбачає динамічний саморозвиток у взаємозв'язку із формуванням актуальних професійних компетенцій.

Педагогічна майстерність може розглядатися як динамічний процес розвитку сукупності професійно-особистісних якостей викладача, його умінь і здібностей, що дають змогу викладачеві ефективно здійснювати професійну діяльність [2, с. 116].

Аналіз Рамкової програми оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя показує, що цифрова компетентність передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання і взаємодію з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності (роботи) та участі в житті суспільства. Вона включає цифрову й інформаційну грамотність, комунікацію і співпрацю, створення цифрового контенту (зокрема програмування), кібербезпеку та розв'язання проблем [3, с. 35].

Розвиток цифрової компетентності викладачів є необхідною умовою якісної освітньої діяльності і потребує постійного вдосконалення завдяки розширенню можливостей [1, с. 112].

Отже, цифрова компетентність як чинник підвищення педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти спрямовує педагогічну діяльність до відповідальності, інноваційності та ефективної рефлексивної самореалізації.

Таким чином, педагогічна діяльність викладача в умовах цифровізації освіти є соціально-відповідальною та адаптивно-креативною і передбачає критичне ставлення до використання цифрових технологій в освітньому процесі підготовки конкурентоспроможних фахівців відповідно до сучасних вимог ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Кайдалова Л. Г., Ткачова Н. О., Махновський С. С. Цифрова компетентність викладачів як чинник успішної професійної підготовки майбутніх фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2025. № 98. С. 109–113.
2. Підборський Ю. Г. Особливості формування педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 150. С. 111–119.
3. Самко А. М. Цифрова компетентність педагогічного персоналу в системі післядипломної педагогічної освіти. *Освітня аналітика України*. 2021. № 2 (13). С. 33–43.
4. Толочко С. В. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка*. 2021. Том 169. № 13. С. 28–35.